

**VILNIAUS MAIRONIO PROGIMNAZIJOS
PATALPŲ VALYTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. I-3**

I. BENDROJI DALIS

1. Vilniaus Maironio progimnazijos patalpų valytojo (toliau – valytojas) gali dirbti asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses bendrą darbų saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus.

2. Valytojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti mokyklos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemonės naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus.

3. Periodinis valytojo sveikatos tikrinimas atliekamas Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir periodiškumu, o žinių patikrinimas (periodinis instruktavimas) atliekamas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių.

4. Papildomas instruktavimas atliekamas patvirtinus naują saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus esančioje, įsitikinus, kad jo žinios nepakankamos, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais, kai to reikalauja įvykį tirianti komisija.

5. Valytojas privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.

6. Valytojas privalo nedirbti su netvarkingomis darbo priemonėmis.

7. Atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniams asmenims.

8. Valytojas privalo informuoti Progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį, apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali keiti pavojų darbuotojų, mokinių ar lankytojų saugai ir sveikatai.

9. Valytojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas informuoti Progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį, jeigu jis pajėgia tai padaryti.

10. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą, o prireikus iškviešti greitąją medicinos pagalbą tel.: 112.

11. Valytojui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. VALYTOJAS PRIVALO

12. Žinoti ir tiksliai vykdyti darbo tvarkos taisykles, saugiam darbui keliamus reikalavimus.

13. Mokėti suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ir kitiems nukentėjusiems nelaimingo atsitikimo metu.

14. Pastebėjęs gaisrą valytojas nedelsdamas turi pranešti ugniagesiams pagalbos telefonu 112, iškviešti į gaisravietę mokyklos administracijos darbuotojus, gesinti gaisro židinį turimomis gaisro gesinimo priemonėmis.

15. Žinoti kaip jam elgtis kilus gaisrui, kur laikomos pirminės gaisro gesinimo priemonės, mokėti praktiškai jas panaudoti gaisro gesinimui.

16. Laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.
17. Informuoti Progimnazijos direktorių ir jo įgaliotą asmenį apie situaciją darbo vietose ar kitose vietose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
18. Vykdyti Progimnazijos direktoriaus ir jo įgaliotų asmenų teisėtus nurodymus.

III. VALYTOJO TEISĖS

19. Reikalauti, kad Progimnazijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo užtikrintų saugų darbą.
20. Nustatyta tvarka atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus sveikatai ar gyvybei, taip pat dirbti tuos darbus, kurie nesulygti darbo sutartimi ir kuriuos saugiai atlikti neišmokytas.
21. Nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.
22. Nedirbti su netvarkingomis darbo priemonėmis – apie tai informuoti Progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį.

IV. PAVOJINGI, KENKSMINGI IR KITI RIZIKOS VEIKSNIAI, JŲ POVEIKIS SVEIKATAI

23. Dulkių koncentracija darbo vietos erdvėje.
24. Susižeisti aštriomis inventoriaus, įrenginių ir mechanizmų briaunomis.
25. Susižeisti krentant daiktams, dūžtant stiklams.
26. Rizika kristi iš aukščio ar paslydus.
27. Pavojus užsikrėsti infekcine liga valant tualetus.
28. Galimas neigiamas ploviklių, valiklių, dezinfekavimo, nukenksminimo medžiagų poveikis sveikatai.
29. Elektros traumos pavojus.

V. VALYTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

30. Pradedant darbą, valytojas turi užsivilkti darbo drabužius, užsimauti gumines pirštines, apsiauti darbo avalynę, paruošti būtinas individualiosios saugos priemones.
31. Patikrinti, ar tvarkingi darbo įrankiai, ar yra būtinos darbui medžiagos (skudurai, valymo, dezinfekavimo, nukenksminimo priemonės).
32. Apžiūrėti valomas patalpas, išlaisvinti takus.
33. Išvengti netikėto daiktų kritimo, reikia patikrinti: ar tvirtai jie guli ant spintų ir lentynų, ar gerai pakabinti kabantys daiktai (paveikslai, portretai ir kt.).
34. Ruošiantis valyti ar plauti langus, patikrinti, ar langai patikimai įtvirtinti, ar geri rėmų vyriai.
35. Jei valymo darbams bus naudojami elektros prietaisai, išorinės apžiūros būdu patikrinti, ar tvarkingi prietaisų prijungimo prie srovės šaltinio laidai, šakutės, šakučių lizdai.

VI. VALYTOJO VEIKSMAI DARBO METU

36. Valant patalpas vandeniui, negalima leisti, kad vanduo patektų ant elektros įrenginių, kabelių, laidų, jungiklių ir kt.
37. Valymo metu elektros įrenginiai turi būti atjungti nuo srovės šaltinio.

38. Riebalų ir tepalų dėmes reikia valyti kaustine soda, kietu arba skystu muilu, kreida.
39. Naudojant sodos tirpalą reikia saugotis, kad jo pūslai nepatektų į akis arba ant odos.
40. Dirbti reikia užsimovus plastikines pirštines ir užsidėjus saugos akinius.
41. Valant patalpų lubų, karnizų ar šviestuvų dulkes, reikia naudoti tvarkingas, išbandytas kopėčias. Šviestuvai turi būti atjungti nuo srovės šaltinio.
42. Valant lubas, reikia atkreipti ypatingą dėmesį, kad nebūtų paliesti priešgaisrinės automatikos davikliai ir gaisro gesinimo automatinės sistemos prietaisai.
43. Valant patalpų grindis, stalus, palanges, reikia žiūrėti, kad nebūtų ant jų aštrių daiktų (peiliukų, adatų, smeigtukų ir kt.).
44. Valant dulkes nuo kabančių paveikslų, portretų, kitų kabančių daiktų, reikia atsargiai juos valyti jų pakabinimo vietoje. Jeigu paveikslai, portretai, kiti kabantys daiktai pakabinti netvirtai, juos reikia valyti pasidėjus ant stalo ar grindų.
45. Valant kompiuterinę techniką, ryšio, dauginimo priemones, reikia įsitikinti, ar tos priemonės atjungtos nuo srovės šaltinio. Valomų telefono aparatų atjungti nereikia.
46. Į valomas priemones neturi patekti valymo skystis.
47. Jeigu naudojant elektrifikuotus valymo prietaisus juntamas svylančios izoliacijos kvapas, iš prietaiso veržiasi dūmai, kibirkščiuoja kištukinė jungtis, darbą jais reikia nutraukti, kol specialistai nepašalins gedimų.
48. Valytojui draudžiama:
 - 48.1. valymo metu stovėti ant apšildymo, santechnikos ir kitokių įrenginių kaip paaukštinimo priemonių;
 - 48.2. atremti kopėčias ar pačiam remtis į langų stiklus ar kitas netvirtas konstrukcijas;
 - 48.3. stovėti ant palangės ir vaikščioti palange, neprisirišus saugos diržu;
 - 48.4. valyti įtrūkusius, nepakankamai įtvirtintus langų stiklus ir rėmus;
 - 48.5. šluostyti drėgnu skuduru arba liesti drėgnomis rankomis esančius su įtampa elektros laidus, kabelius, kištukų lizdus, jungiklius, elektros įrenginių korpusus;
 - 48.6. keisti perdegusias lemputes ar saugiklius;
 - 48.7. atsivesti į darbo vietą nepilnamečius vaikus.
49. Draudžiama dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, toksinių medžiagų.

VII. ELEKTROSAUGOS REIKALAVIMAI

50. Neatidarinėti elektros įrengimų, kompiuterinės technikos skydelių, durelių, dangčių.
51. Neliesti drėgnomis rankomis jungiklių, elektros šakučių lizdų.
52. Kompiuterinės technikos ekranus, objektyvus valyti specialiai skirta servetėle.
53. Nepalikti be priežiūros įjungtų elektros prietaisų.
54. Nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių, nes esant pažeistai izoliacijai, nesusidarytų grandinė elektros srovei tekėti žmogaus kūnu.
55. Eksploatuojant elektros įrenginius draudžiama:
 - 55.1. naudotis netvarkingais elektros šakučių lizdais, kištukais, jungikliais bei kita elektros instaliacijos įranga;
 - 55.2. į buitinio naudojimo elektros šakučių lizdus jungti elektros prietaisus, viršijant instaliacinį galingumą bei naudoti šviestuvus su nuimtais apsauginiais gaubtais.
56. Elektros prietaisus išjungti šiais avariniais atvejais:
 - 56.1. pajutus elektros srovės poveikį ar nutrūkus elektros energijos tiekimui;

56.2. pažeidus laidų izoliaciją arba kai jaučiamas charakteringas degančios izoliacijos kvapas, pasirodo dūmai, kilus gaisrui;

56.3 pastebėjus padidėjusį triukšmą ar vibraciją.

VIII. GAISRINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

57. Vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui.

58. Rūkyti mokyklos patalpose ir teritorijoje draudžiama.

59. Pastebėjus darbo metu kompiuterinės technikos, spausdintuvo gedimus, netvarkingus kabelius, elektros kištukinius lizdus, nutraukti darbą ir skubiai pranešti Progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

60. Kilus gaisrui nedelsiant išjungti elektros prietaisus iš elektros tinklo, iškviešti ugniagesius pagalbos telefonu 112.

61. Pradėti gesinti gaisrą turimomis priemonėmis, informuoti Progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį apie gaisrą.

IX. VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

62. Įvykus avarijai (liejasi vanduo per sugedusį vandens uždarymo čiaupą ar vandentiekio vamzdį, jaučiamas dujų kvapas, dingo elektros energija ir kt.) reikia tuoj pat nutraukti darbą, pranešti apie įvykį Progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

63. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nedelsiant suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ar kitiems nukentėjusiems ir pranešti apie įvykį Progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

64. Darbo metu susižeidus nors ir nelabai sunkiai, įvykio negalima nuslėpti, apie jį reikia pranešti Progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

65. Kilus gaisrui, reikia iškviešti ugniagesius pagalbos telefonu 112, pranešti Progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui ir gesinti gaisro židinį turimomis priemonėmis.

66. Ištikus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, reikia pačiam ar per kitus asmenis pranešti apie įvykį Progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui ir nurodyti įvykio aplinkybes bei pasekmes.

X. VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

67. Sutvarkyti darbo vietą, surinkti valymo inventorių, naudotas individualiosios saugos priemonės ir padėti į jų saugojimo vietą.

68. Panaudotas valymo medžiagas, šiukšles išnešti į konteinerius.

69. Nepalikti neužrakintų plovimo, valymo, dezinfekavimo, nukenksminimo medžiagų.

70. Nusivilkti darbo drabužius, nusiauti darbo avalynę, atlikti asmeninės higienos procedūras.

71. Uždaryti išvalytų patalpų langus, užrakinti duris, raktus padėti į jų saugojimo vietą.

72. Išjungti elektros prietaisus, jei jie neįjungti specialiame režime.

73. Apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus informuoti Progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį.